

Mijn moestuin en ik, aflevering 20

De ervaringen van een nog immer lerende moestuinder

Als u dit leest staat de lente voor de deur. Maar op het moment dat ik dit stukje schrijf, lijkt de winter na een lange aanloop met ongekend zacht weer eindelijk zijn intrede te hebben gedaan met winterse temperaturen. Een pittige kou en dagen met zon. Echt weer om een stevige wandeling te maken nu er op mijn tuintje niet veel te doen valt.

Hoewel, op de tuin is het dan wel even rustig, maar dat geeft de ruimte om thuis al wat voor te zaaien. Het teeltplan is immers klaar. Dacht ik

Teeltplan: een hoofdpijndossier

Na de worsteling in voorgaande jaren met mijn teeltplan volgens de principes van wisselteelt, denk ik dit jaar het echt vlot op orde te zullen krijgen. Met het schema van vorig jaar voor de neus is het immers een kwestie van alle gewassen een bed opschuiven en klaar is kees.

Tot ik in het winternummer van De Tuinliefhebber het artikel over wisselteelt lees. Een leerzaam stuk over het nut, of eigenlijk de noodzaak, van wisselteelt. Tenminste, als het je doelstelling is om je grond zo gezond mogelijk te krijgen en te houden. Ook om het gewas de kans te geven zich zo goed mogelijk te ontwikkelen. En dat streef ik na. Dat houdt in de praktijk in dat ik elk nieuw seizoen gewassen in een ander bed neerzet. Hiermee wil ik voorkomen dat zij een te kort aan noodzakelijke voedingsstoffen krijgen en daardoor vatbaar worden voor plagen en ziekten. En dat willen we natuurlijk niet. Daarom heb ik bij de start van mijn moestuinavontuur de gewassen ingedeeld in door veel amateurtuinders gehanteerde categorieën. Mijn teeltplannen zijn gebaseerd op de indeling van de gewassen in zes groepen: de nachtschaden, vlinder- en kruisbloemigen, vruchtgewassen, bladgroenten en de groep wortel/knol en ui.

Maar wat wil nu het geval. Het schema in de Tuinliefhebber vertoont overeenkomsten, maar ook verschillen met het mijne. De schrijver van het artikel, Evert Muntslag, gaat uit van maar liefst acht families: de vlinder-, kruis-, scherm- en samengesteldbloemigen, de komkommer-, look- en nachtschadeachtigen en tot slot de amarantenfamilie. Daarbij noemt hij enkele voorbeelden van groenten die tot de genoemde families behoren.

Bij het bestuderen van deze voorbeelden beginnen bij mij alarmbellen te rinkelen.

Wat blijkt namelijk: enkele groenten die ik onder de vruchtgewassen schaar, behoren tot de familie van de komkommerachtigen. Vormt gelukkig geen probleem overigens. Maar dat geldt niet voor enkele bladgewassen: prei reken ik tot de bladgroenten, maar hij valt onder de lookachtigen net als ui. Ook Paksoi en rucola beschouw ik als bladgroenten, maar zij vallen onder de kruisbloemigen. Wist ik, maar heb niet, hoe suf, stilgestaan bij de consequenties voor de wisselteelt.

Wortel en knolselderij zijn schermbloemigen, maar stonden bij mij in het bed wortel/knol/koolrabi en biet. Zo zijn er nog een aantal verschillen.

Dat dit gevolgen heeft voor het teeltplan is mij wel duidelijk. Ik neem de adviezen van de schrijver heel serieus, want ik veronderstel dat hij ruime ervaring heeft. Mijn indeling van de groenten gaat overboord. Ik ga voor de families. Het teeltschema moet dus ingrijpend worden gewijzigd. Paksoi en rucola moeten naar het bed waarin diverse kolen zijn gepland. Het gevolg is dat dit bed te vol dreigt te worden. Van alles maar een beetje is de enige oplossing. Want we willen wel variatie op ons bordje.

Bij het verder veranderen van het beplantingsschema word ik voor een ander dilemma gesteld. Voorheen plaatste ik wortel naast ui. Beide gewassen hebben een positieve uitwerking op elkaar. Zij helpen de ui- respectievelijk wortelvlieg te weren. Nu zou prei in het bed van de lookachtigen en wortel in dat van de schermbloemigen moeten komen.

Al broedende op het plan realiseer ik me ineens dat Evert Muntslag bij de wisselteelt uitsluitend uitgaat in een indeling van de planten in families. Ik probeer daarentegen naast wisselteelt ook, waar mogelijk, combinatieteelt toe te passen. Op deze wijze probeer ik te bereiken dat gewassen elkaar gunstig beïnvloeden. Maar nu lijken beide systemen elkaar te bijten. Of maak ik het te ingewikkeld en wordt de soep niet zo heet gegeten als zij wordt opgediend? Wisselteelt op basis van de plantenfamilies of doorgaan op de ingeslagen weg: wisselteelt hand in hand met combinatieteelt?

In ieder geval is mijn eerste opdracht om bij elke groente goed na te gaan tot welke familie zij behoort. Want bij het veranderen van het teeltplan moet ik nu rekening houden met het feit dat een gewas niet in een bed terecht mag komen, waarin vorige seizoenen groenten van dezelfde familie hebben gestaan. Geen rucola en paksoi waar in eerder jaren kolen hebben gestaan, dit ter voorkoming van knolvoet. Of prei waar ui en knoflook groeiden om maar een paar voorbeelden te noemen. Het komt er op neer dat de teeltplannen van drie seizoenen naast elkaar moeten worden gelegd. Het belooft een heel gepuzzel te worden.

Kijk, en dat bezorgt mij toch wel wat hoofdpijn!

Mildred Steevensz, februari 2016